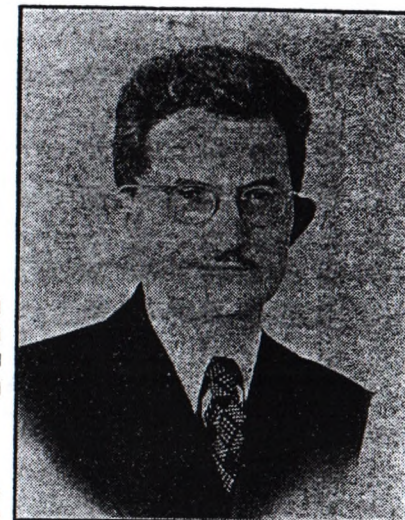

הלל בבלי — האדם ויוצירתו

מאת אברהם הולק

מערכת "נב" מתייחדת עם זכרו של
הלל בבלי בפירסום מאמר מקיף
של תגמילו וממשיך דרכו של ה'
משורר המנוח. (העורך)

א

"בעולם זר וקר וריק נתלבט כל הימים
רצוני גו וסמאי נפש אובדים ונדחים".

"ואם יש איזו מגמה לשירה הריהי לגלות את עולם החוויות של האדם, עולם
הרגש והדימיון". כן רשם פרופ' בבלי באחת ממסותיו החשובות "שירה וחינוך".
דבריו אלה נכונים לגבי כל משורר ומתאמתים שבעתים ביצירותיו שלו.
בבלי עירה את העולם הפנימי שלו ושל האדם המודרני כאחד, והגשים את
הגותו וחזון דורו־דורו.

רגשי הזר והנווד הם ביטויי נפשו והירהורי לב הדור. כאדם הנמעץ
במערבולת עולם מתמוטט. נמצא בבלי יחיד ומבודד בתבל, מנותק ממכורתו,
נידח מפתחי ביתו עם ברוכי־הלב, ומושלך מרחם. משוטט הוא ערירי תחת
שמיים נוכריים עלי אדמה מחרידה, בבקשו מעון סתר מוצק שבו יתייחד עם
נפשו ובו יטמין את סודות עולמו. עוד בראשית צעדיו הסיפורתיים נתגלה
ונתבלט הקו המיוחד את שירתו.

"שמי נכר ממעל, בני עם זר מסביב
ועולים השערים ותחומים הלבבות..."

צער־לימים אבל מושרש במסורת־אבות, עוזב הוא את ביתו ללכת אל
אשר תלווהו רוחו; אבל אל כל אשר יילך נאלמים המרחקים ונדמו הקולות.
התלבט המשורר עם רוחו ולא פעם כמעט ובא לידי יאוש בחפשו מנוחה ושלווה
בנדודיו על פני ארץ מתנכרת. מאירופה לארצות־הברית נעו רגליו, אבל
נשמתו לא נגאלה. דומה הוא ליהודי הנווד, התועה ממקום למקום ושבו לאשר
יצא. בת־שירתו שליוותה אותו הייתה לו לאחות בשעות צער, בבורחו מפניות־
חמד ומכפרי־מנוחות. רגש הזרות והעקירות ריפרף תמיד בחזונו של בבלי.
וצערו של המשורר ערב ומעיק כאחד, כי הוא הוא הכאב של שבו־ר־לב הניצב
מול "שמיים זועפים ועגומים", שלא ריחמו עליו והביטו עליו בחרון ופרשו

עליו, עלם רגיש וחרד, את צל מעטה אבלם.
הרוח הזאת של ערירות ותהייה פיעמה בכל שיריו ונסוכה על כל שורותיו.
הוא, בן עם הנביאים והחזוים, בהימצאו בחצרות אל נכר (באוניברסיטה
קתולית בבופלו, בה קיבל את התואר ב.א.) ניכווה בשאלת המציאות האכזרית,
אותה הליבש בלשון היגון הלאומית ובמחאת־לבו הכבושה:

"איך תשיר שיר קודש בחצרות אל נכר, בן חזוים ונביאים?"

למרות כל פיתויי העולם וכבליו המשתיקים את סערות רוחו והמקימים
נגדו דמויות מתוקות ומראות גנים וכרים מקסימים, עוד ליהטה בקרבו תורת
עמו כשלהבת קדושה, ולא יכלו לו הרעמים התקיפים של יצר החיים ואף
לא נתפרדה החבילה בפני חמדת המראות של הנוף האמריקאי המבושם

"כי לא חרב מעייני

ואלי וגואלי לא כחש בי עוד".

... "מטמאת עברי שוב יצהיר הקדשו

עולמי ברוך שדי שטוף זהר וסוד".

פיכו בחשכת המציאות מעיינות הטוהר ואורות הזיכרון האירו עולם רחוק
רווי אגדה שנתנו לו עוז ויתרון רוח להמשיך בנדודיו עלי קרקע רעועה
שמתחת רגליו. ואף לאחר שנים רבות של שאיפה כמוסה לאחדות בין עולם
האצילות של שירתו והעולם הממשי הזורח ומרפרף לפניו עוד לבו קודר
בו, ושוב הוא מופיע כאדם מדוכך, רדוף, ונגוע אשר

... "בדד אנוע/אתלבט בנתיבות כרך

הכל פלאי ותמוה/ואני פה גר ונדח".

נרתע בבלי בפני התבהמותו של האדם בגלותו המרווה מראות עמומים
ואיומים, כי ירא היה פן יחדרו אותן זועות דרך צינורות עקלקלים ויבהילו
את רוח מבטו ושום תיעלם ממנו אישיותו שהייתה מוצפת זוהר ועשירת יופי,
ותטושטש דמותו האצילה. מכאן הבחילה כלפי ארצות הנכר שעלתה על לבו
מראשית הופעתו כמשורר. מתגושש בקרב פנימי ונצחי עם היקום המזור
והזר כדי לשמור על טהרתו ועל שלימותו שעטרוהו.

ב

"השירה אינה איפוא בריחה מן המציאות
אלא הכרה יותר מלאה יותר כוללנית של
המציאות".

ועד שהוא עמד והתחמק והתנכר באמצע לרוחו את המתנות ששיגרה לו
אמ־הורגתו — ארץ־מגוריו — מצא מבין בניה אחים ואחיות לרוחו. את
צערו ועלבוננו ואת המידות והסגולות שהיו קדושות לו מצא בבלי בדמויות
שאיתן הודהה ואת קולן רשם בבלדות צלולות וברורות המתפרשות מאליהן.
מבין היגקים האמריקאיים דלה המשורר גיבורים שבחייהם, בהלך־רוחם
ובמעשיהם חושפים הם את לבו. בבלי הקדיש דפים מרובים לגיבורי־הנפש
האלה, ועטר אותם בהוד וביופי והפקיד בידיהם את המפתחות להכרת העולם
האמיתי שלו, ובפיהם מילא קולות־פלאים שהשכיחו את החיים הקודרים
והמסואבים. המשורר נמשך אחר תמימותם, פשטותם, עוז־רוחם וגובה
לבם. אותם תאומי־רוח לנפשו השירית צייר בבלי על בד רחב באריכות ובחן,
כי התקרב אליהם מתוך אהבה ראשונית. ברגשנות רבה ובשימחה של אדם
המוצא לו חבר נאמן, נתלהב בבלי, כי בהם ועל ידיהם ביקש לשקף את ההוויה
הרוחנית שהייתה טמונה בו. לשונו נעשתה עממית, פשטנית והייתה מתובלת
בפיתגמי־עם מקובלים ובניבי הלשון ההמונית. נטה בבלי לחקות דרכי ההבעה,

כי אחנו הייתה קשובה ומאומנת לקלוט כל שינוי דק שבדקים ועינו הייתה חדה לשרטט את כל מראות הנוף הנחמדים יחד עם חזוניתיהם ואמריהם של חבריו הנערצים.

הראשונה במעלה היא מיסס וודס, שדרה במישכנה הצנוע בהרי הקטסקילס ומסתפקת בטבע הרב-גוני ובספר-הספרים, פיקחית היא בתפישתה ומחוכמים הם דבריה, ומעליהם תרחף נפשו של המשורר במערומיה:

"... אל חנון ומטיב הוא פקד באהבה כל בשר

ויחן אותנו בספר בו גלה גלה רצונו לברואיו.

קראוהו ותראו כי דבר אל ורוחו ימלא גם אתכם".

התנ"ך, ספר-הספרים לעם ישראל שלא פסק מימינו של המשורר אף ברגעיו האחרונים, הוא הספר שקירב את הלבבות שצמאו להתגלות האל וזיוו והדרו שבעולם. שניהם, מיסס וודס והמשורר, חדרו למצוא את האמונה הצרופה ומצאוה "רק פה... בדפי הספר הזה ובהרים". בספר-הספרים שירשה מאביה, הוא "ספרי האהוב, הוא יורכם את עינכם לא תרא ויבינכם להרגיש את רוחי ולגלות האשר בארץ".

בין פשוטי-עם, שכרעו תחת עול החיים וחידתם, למד בבלי להכיר את אמיצי-הרוח שתפסו את המאור האלוהי השופע בעולם, והם שהבחינו בין עיקר ותפל ופתרו במידת-מה את שאלות הנצח. דן אוברין, מלך היחפים, טיפוס שהיה מצוי במדרכות ניו-יורק, נתפש כהוגה דעות הראויות לתשומת לבו של המאזין, כי הבין יפה ש"לשון אדם אחת, שונה רק הניגון", ושהוא עצמו תפקיד רב-ערך לו להיות

"כל אשר יראתם — היות אתם

אני חייכם אשלים עלי אדמות".

והלא הוא תפקיד המשורר להשלים את חיי האדם עלי אדמות, להבהירם ולהעמיקם. וגם איש-המעלית, העולה ויורד פעמים אין-מיספר ביום, פילוסוף בזעיר-אנפין, הינו, הסבור ש"יש רק אמת אחת: חוכמת אדם!" ודומה המשורר הניתק מארצו וחולם כל שנותיו על מולדתו לדמותו של מייק, סבל אירי העובד בנמל, שהיפר את נדרו ולא חזר למולדתו. את רחבות הלב, עזות הביטוי "ושרשיות מוצקה שאינה סובלת התחכמות והתנאות והטיית-האמת" שהניעו את בוני ארץ ישראל גילה בבלי בין המורמונים, חלוצי אמריקה שבנו את "ציון החדשה". לא זוה ארץ ישראל מדימיונו הער ואף בעומדו בסלט לייק סיטי

"עולם רב בבואות רחף בדמיוני: מחזות גולים, פליטי

פרעות, צופי עתיד/דור חלוצים, כובשי מדבר, בוני ערים,

משכן ובית מקדש וארץ נגאלה".

כפי שמעידות מסותיו בחלק השני של רחוקות נפגשות המוקדש לסיפורת הכללית נישבה בבלי גם על-ידי קנייניהם התרבותיים והסיפורתיים של מיטב הסופרים בסיפורת האנגלית והאמריקאית. סופרים כשכספרי, ייטס, רוברטסון, פרוסט ועוד קנו את לבו והרחיבו את אופקו העיוני והיפרו את מקורות ההשראה המקוריים שלו בתרבות העולמית.

ג

"אך נצח יפעם ויחי בי עולמים

שיר ארץ מולדת, שיר אלהי אבי".

בשורות אלו מסיים בבלי עוד בשנת תרע"ב את שירו "בנכר" המוקדש לאביו, הרב זלמן דוב ראשגולין, ובהן הקליט את מהותה הפנימית של שירתו.

שלום ספרבר

למקלט מעט

יֵצְאוּ מִבְּתֵי סֶהֱר

עִירוֹנֵי

לְרוֹץ הַחוּצָה

לִפְנֵי הַקֶּטֶן,

לְמִקְלֵט מַעַט,

בְּאַמְצַע הָעִיר

לְאִיר.

וּפֹה נִשְׁיג מֶה שְׁנִישְׁיג

וְגַם זֶה יִהְיֶה טוֹב.

כָּלֵבִים פְּרָאִיִּים

יִבֹּאוּ אַחֲרֵי

בְּרוּצֵי לֶפֶן,

לְדָשָׁא וְעֵצִים,

לְמִקְלֵט מַעַט.

יִבְרָחוּ מִלִּילָת הַבְּטָחוֹן

מִשְׁלָשְׁלוֹת הַבֵּית

מִפְּחִיּוֹת אֶכֶל מוֹכֵן

מִבְּשֶׁר סוֹסִים

מִמְּלָא וִיטְמִינִים.

"ארץ מולדת" משתמעת אצל בבלי בכל שיריו בשני מובנים — הארץ בה נולד ובה גדל; אבל בראש וראשונה הוא מתכוון לארץ ישראל — מולדתו שפילסה את דרכו בחיים. אל ארץ חלומותיו היה סר לעתות-מצוא כשהיה אנוס להפיג את צער הבדידות וצער הזרות. הארץ — בחינת אהבה כפולה; אהבה לעולם הישן, הצפון בעומקי סלעיה והרריה של הארץ, ואהבה לעולם החדש, שהלך והתחדש. עמוק עמוק הייתה ארץ מולדת זאת חרותה בלבו, ותמיד הוא הלך על גבול שני העולמות. כשהיה עובר למקום פלוני בגולה היה רגיל לחזור מתוך המיית לבו הכבושה לעולמו השני הקדוש והנעלה יותר. ידיו ורגליו היו תקועות בנכר בשעה שרוחו ונפשו שטו בעולם האמת — בעולם שכולו תכלת. וכן בהיותו בגלאוגו שבסקוטלנד רכש לבו תוגה סקוטלנדית אבל גם בי יהומו חלילים/יגון ארצי ודמות האור של בת היקר. וירא הוא פעם בהיותו בשייט בבריכה כי "כבר שכחנו אף את הדח/ של שפת עם ולשון מולדת".

ראויים דבריו על שמעון גינצבורג להישמע כאן, כי כוחם יפה לגביו. "אמריקה הייתה זרה לגינצבורג עד אחרית ימיו... נחמה אחת לו בגלותו: מעל ראש מגדל-החלום הוא צופה ורואה את ארץ ישראל המתנערת בתפארת הפריחה שלה — בוהר שבתון".

זכותו, שעליה הודה בשיריו, עמדה לו למשוררנו שעלה פעמים מיספר לארץ, והתנחם והתנער מטיטוסם הלב הגלותי ונהנה מהגנוז בארץ וקיבל מזווה ושכינתה, והתעלה עד נסיעתו הבאה. בבלי קינא בכל רגב ושש לקראת כל עץ פורח וסלע דומם עד שהתפרץ בגיל כאדם המתרענן והניצב נוכח חדוות החיים ברטט של התרוממות מתעמקת

"עוד רגע ואהיה לסלע גם אני/ לגבעול או שיח, לעץ או להר/

ובעורקי אדמה ישתרג אף גוי/ויקלח גם דמי התוסס, השר".
 אבל ישירות מבטו לא הירשתה לו להשלות את הסתכלות. קווי הנפש היו פתוחים ולא נתנו לו להתעלם מן המציאות הארצישראלית. ארץ ישראל לא קיבלה בידים חובקות את בניה-בנייה ששבו אליה ולא נתנה להם להיבנות בתוכה מבלי סבל ויסורים קשים. זה אחד הפרקים הנוגים ביותר בשירתנו החדשה. ארץ ישראל ניצבה לפני כמה ממשוררינו כספר חתום שאין לפתור את מיסתוריה ואין להזדכך בקרבה אלא עליידי יגון ועצב שהביאו את האדם עד גבול היאוש והתהום האפסית. בלשונו של שמעוני, מכוסה הטבע צעיף, ורק אחר שנים של עבודה בלתי פוסקת ושל הכרה שנפשו עוד בגלות ובידיעה ש"לא ימהר הטבע להסיר את הצעיף לפני כל זר אשר יקרב" הרגיש כי פתאים "נפל התבלול מעיני ונגלה קסם הלילה לנפשי" (יובל העגלונים). כן לא שאף בבלי מעולם האצילות ולא הסבירה לו הארץ פניה הקורות; והודה המשורר כי "אבוי לי, כי נכרי לארצי אני וזר לי נתיבה עד כה".

ורק אחר התלבטויות והירהורי תוגה מסתלקת המחיצה בינו ובין הארץ. ואז חיבה ללבו רוח ההתבוננות וחידת הווייתו — ואזי הבין על בוריו, שהארץ הייתה מישענת חייו, ראשיתו ואחריתו. דרכים נעלמות הובילו אותו לארץ ישראל אבל כ"סרגייב מכפר תבור" השופך את שיחו לפני המשורר, הראה בבלי לדעת ש"השמחה, רק מעמקי האדמה היא נובעת" ו"יש רק להתרפק עלי אם אדמה לחבק אותה יפה יפה ולהקשיב אל מצותה". לאחר שנים דופק בבלי על דלתות שערי ארצו ומבקש בתחינה שתתן לו שבת במעונה כדי לחשל את יומו המט לטמיון, וכאובה המתחנן לפני אהובתו לקבלו אחר שנים של בגידה פונה המשורר למולדתו שתמתיק את עצבותו ותעניק לו ממראותיה המופלאים. למען

"יקומו ויגלו לי [נעורין] שוב במלוא כל עירומם
 למולך עינך חופשה העמקה".

שאיפה כמסה לגילוי נעוריו, להבנה מתמדת וחותרת מתחת למקובל ולידוע היא שעוררה אותו וחבשה את פצעיו והביאתו להתקדשות והיטהרות בנוגה האמת הנצחית של קודשי ארץ ישראל וקדושה.

ד

"את לי בבואת נפש במעופה
 בשורת חלום הבו לתחום היש".

בשתי אהבות נתברך בבלי: אהבה גלויה ואהבה סמויה. ביתר-שאת רדף אחר שתיהן, כי הן שעודדותו והורידו במיקצת את העתיד הרועץ והמכביד. שתיהן מופיעות שלובות זרוע. האהבה מעין מיכסה מעל פני האהובים, מסתרת מהם את המציאות ומעלה אותם לפיסגות נפש רוממות ומעמידה אותם מול החיים בעצמותם, כי באהבה נימחים הסתירות והקרעים שבחיי הפרט ונקלע האדם מול החיים בעצם הזיותיהם. מטיילים הנאהבים ושטים הם בעולם, מכונסים בתוך-תוכם ומצויים בשפע העליונות הרוחנית שאינה בת העולם התחתון. העולם הנכסף, עולם האהבה, כולו טוהר ורוך, ואין בו מן העצב ומן התוגה הרובצים על פני תבל. האהבה מבטלת ודוחה מעיני הלהוטים אחריה והכבולים ברשתותיה את שלילת החיים — היא אוטמת את אוזניהם משמוע לקולות ההרס והחרדה שבחיי אנוש. האהבה מזכה את אורחיה לחיי חסד ומתעיבה בעיניהם את המציאות היומיומית. העולם המוחש נראה במלוא השחתתו וכיעורו לאחר שחזרו לראות בעינים מפוקחות, אבל באותם רגעי-חן בהם "פליטי תבל אנחנו" ונאמר לקפל מלוא

עולם במשחק אהבה" אין לתאר את מידת הלהט והמאור שבהם, כי בהם הוסר הערפל וסרה הקדרות. אבל ידוע ידעו המשורר ואהובתו שמישחק הוא וככל מישחק בא הוא לתומו. וכל אהבה — אכזבה בצידה, כי אחרי ההתרוממות לעילה ולעילה, השקיעה לגיא הדראון המציאותי מדכאת והורסת. תאהבה מכניסה טוהר ורעננות לחיי האדם ומפרה אותם, אבל אין בכוחה לחסנם מן האורח המקובל והגדוש בכאב והפקרות. אין לאדם אלא לנוס בעתות רצון ולבקש תמיד את המקום הנסתר אשר "אין בו עצב ואין דמעה, צל, וענן/רק אור חור דק ודמי יטהר".

האהבה הריאלית הגלויה עולה מתוך השירים המוקדשים ל"הלך" ולרחלה. המשורר ניצב לפתור את חידת חייו. בהיותן קרובות אליו מושלך הוא מול עצם עצמותו, עצם שמציתה בו אש, עצם שבה "שרשי נפשו מצאו קרקעים", שמילאו את נפשו אין חדש. בהיות רחלה איתו כל נבכי עולמו יחשפו, כל ימיו אבודים וחיו בשתיקתם המגלה מתאמצים ומתגברים. לבטי נפשו הרגילים שטיפטפו תמיד דאבון ודאגה נשתקעו ונתבטלו בשדות השלווה שבהם יצאו שניהם "צמודים כשני נטעי-ברכה" וכמעט ונדם קול העולם הדוקר "בתכלת, בירק תבל מטהרת/ושנינו גדלים במלכות מלבלבת".

בבלי ניגש לבנו הנולד לו כאל פלא הפלאים, ככהן בקודש הקודשים, כי בו הרגיש את התחדשות חייו. "חיי שוב מתחילים בזהר פני ילדי/בטהר תכלת של עיניו העמוקות". בהן המין האנושי בכלל ונפש האב תולים את תיקוונם. מחונן הוא התינוק בכוח עיניו הנוגות לחלום חלומות ולהבעיר את שלהבת הקיום מחדש, כי חוט האהבה משוך בהן וטהורות הן בלי העצבות הרועפת על פני היקום והאדם המבוגר.

"בעיני פלא צעירות, רעננות/אראה בהתחדש ההווייה עלי
 ואכונן את צעדי מתוך-מתוך/עם עוללי לקראת מחר!"

בעליות נתחדש עולמו, כי בנו מילא את חייו אור ויופי בקולו הזך והעדין. שימחת החיים הוחזרה לו לאחר שנות התבודדות ועקרות. ממגנינתו הורמה התוגה, שוב ביקש לחיות, להעמיק ראות "מבעד לאדי רמיה וענני תהו הוד האדם, תמת תבל".

ה

"יש שהמשורר הוא התוהה על סוד ההווייה,
 הנלחם בכוחות נשגבים וחותר אל הערפל
 אשר שם האלהים..."

כוח טמיר ואכזר מבהיל ומבהיר הוא המוות. אין האדם תופש את עצם מהותו של הגורל אבל את חרבו המתהפכת עליו מרגיש המשורר תמיד. ישותו משתוחחת ומתבטלת בפני הגורל כי אימת המוות מוסיפה וגורעת. מוסיפה היא זהירות והססנות, התעמקות והתבוננות, להתלהבות הקמאית והסוערת, ומאידך, מרסנת היא את היצירה המקורית, את השאיפה לתקן ולשפר. אין משורר, בכל זאת, שיסיח את דעתו מן ההתבוננות המשתקפת בגילגוליה המגוונים של המציאות. המשורר חדי-העין נבון ותוהה על חידת המניע הנלחם, ומתלבט עם הגורל הסמוי. הרוח היוצרת שבמשורר, הדוחפת אותו למראות פלאיים, כביכול, מתקוממת נגד המוות, מתמרדת נגדו ומבקשת להכניעו לנצח. מרים וכבדים הם הקרבות אבל הנאבק עם המוות ויוצא בגפו מצליח לשוות ממסתורי החיים אף לחיי הפשוטים. הכל גזור, אבל ביד המשורר לחשוף מבעד הענן ולהתעלות מעל המוות, אם אף לרגע ואם רק בדימונו, כי באותן הדקות נפתחים לפניו שערי הסתכלות, וזרמי אור עליון נאצלים עליו. מהיכלי

האצילות האלה קושר הוא סבך של התזות וניצוצות המשתלבים בנפשו ומסתיימים בתפיסה שורשית וחודרנית יותר — בהארה לתוך-תוכם של החיים — לרוממות של חזון.

רגעי חסד כאלה הוענקו לבבלי, בהם שקע לתהום היש וצפה לעומקי הנפש הדווייה במלכודת הספקות והניגודים. שעה שאדם מוטל על ערש הדווי מתחדדת בקרבו יכולת הראייה הממצה וחודרת לתוך שני הקצוות — מציאות ודימיון. החולה קולט מן ההארה העליונה, מן השלווה והדומייה שבעליית הנשמה.

כל מחלה וכאביה מבשרי המוות הם — הם הצירים ששולח המוות. ואף-על-פי שלא נתגלה המוות, ואין להבינו —

"לא נתגלתה לי דמותו עוד אך קולו, קולו כבר שמעתי ציר שלח לי לבשר את דבר בואו — שר הכאב".

אבל מקור נחמה למשורר: "לא אוכל תת לך נשמת עז: לא לי היא כלה". כי ברית כרת הוא עם אביו שטיפח וגידל אותו ורק במות אביו יהא מוכן לוותר על נשמתו ולמסור את גוויתו שי לאדמה.

בשיר ב"שעת מחלה" (אדרת השנים, טז) מתאר המשורר את רגשותיו המסוערים ורוחות הבהלה שסבבוהו, התחוללו בקרבו בלי הרף, וגם העולם "רוטט ומשטטש" ועל כן בסוף השיר בהרגישו "נדכה וחדל אונים... אין קול, אני תועה בקצה העולם. אני צולל בשדה קסמים", והוא נישא, "אל ארץ המחר אל חוף היעודים/צעיף-זהב אותי אופף".

ביטוי חריף וגאמן לאוזן הקולטת לתוכה קולות וצלילים שאינם רגילים כי-אם מין רחשי-פלא סתומים שעזרו לו לקבל את יסוריו באהבה. כי נודע לו שהמחלה ברוכה היא, כי

"כל קורי רעיון שוא ופתלתל, כל חול ונקלה תפזרי ותוריני את הדרך אלי נפשי".

מְשִׁירֵי הַיָּקוֹ

תרגום: חיים פריד

בְּדִידוֹת

הֲלֹא תְּבוֹאִי, הֲלֹא תִרְאִי
בְּדִידוֹת? רַק עֲלֵה אֶחָד
מֵעַץ הַקִּירִי.

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה

אָבִיב אֲשֶׁר לֹא תִחְיֶי
הֵנָּה שְׁוִיפִים
מֵאַחֲרֵי הָרָאִי.

הַנְּחִלִּית

עַל אֶף אֲמָרִי,
גָּשִׁי, גָּשִׁי!
הַנְּחִלִּית בִּזְרָחַת מָנִי.

הַקּוֹקְהָה

צְרִיחַת הַקּוֹקְהָה:
וְהַיּוֹם - דְּוָקָה הַיּוֹם -
אֵין אִישׁ נִמְצָא!

"יש מה מטהר ילדות בכ, שמץ משפע חסדה המזכך"
ואחר שעמד בניסיון הכיר במהות הכוחות המניעים את החיים האמיתיים
"וכעברך — והנה זך ומזקק נשקף נח העולם
ופניו פני תינוק שוחק לקראת מראה שמש".
ועד כמה מאושר המשורר שיכול הוא מעתה לטייל יחיד, ושמה הוא לקראת
רגש החיים מלאי-הגיל המפעמים בקרבו כי

"חדשתי אהבתי זה היום עם טבע ועם אדם".
אבל סוד צהלת החיים המרחפת על פני הכל, לא הבהירה לנצח. וכן ידע
המשורר שבקרוב תגבר אצבע הגורל האכזרי ויקום המוות את נקמתו אף
מן האדם המתאמר להגות כי נצחו לשעה קלה ומתעלס כביום נפל אויבו.
הואיל וכן, חוזר המשורר הנכנע לאויב וכורע ברך לפניו ומתפלל שביום מותו:
"מי יתנני מות על במתי החלום..."
בעוד נוף דמיוני רחוק מני ומעין היום".

1

"המשורר שנועז להודות בקול רם, לשקף
את עולמו הטמיר על סבכיו ונפתוליו, נעשה
שלא מדעת, ציר נאמן לחיי הנפש של האדם
היסודי בן דורו".

הלל בבלי היה מתפלל ותפילותיו מנוסחות בנוסח אבותיו, כי נשבע
הוא בשבועה רבת ענות כי "בנתיב אבותי אלך עד אחרית ימי". כשופך שיחו
בתפילותיו לפני אלוהיו מגלה לקורא את חקרי לבו ואת תיקויותיו המוצנעות
איתו. לשון התפילה נושאת בקירבה את דמות מיקדשיו של העומד במרי-
נפשו או בהתפעלות-יתר ומשמיע את קולו החרשי לאלוהיו. מקורות ההשראה,
סירדותיו ותענוגיו מתבקעים ועולים מכבשונה של התפילה. טוהר לבו ואצילות
נשמתו של הלל בבלי אצורים בשירותיו-תפילותיו. בשורות אחדות מתוך
תפילותיו אנסה להכניס את הקורא לחביון-נשמתו.

"תנה לי עוז ויתרון-רוח, אל, לאהוב את עולמך עדי בלי חק
ולו גם נפשי עלי תאבל וימק אף יתמוטט בי הגו,
לשיר שירות-חסד, לראות אור ויקר ביקום ויפעת עד

עת לבי אכול אהבה יתפוצץ מגעגועים ומכאב".
וכן בתפילת נער נבוך ונדכא התועה בדרכי חייו וירא פן תמוט רגלו

"חנני ורחמני נא/ וקרע המסוה מעל עיני/ לראות את צל כבודך".

דבריו אלה של המשורר נתקיימו בחייו ובמותו:

"חנני אל/ לתת מיטב כל פרי
תמצית חיי, בניב שקוי לשדי
מבלי צפות לגמול צפוי בעדי
וכבוא יומי — לחמוק לרשות הליל
בלי תבע מה מאיש וממך, אל".

וכשם שנתאמתו שורות אלה אני תפילה שברחמי אל תתמלא כל תיקויות.
ובדבריו-שלו מתייחד אני עם זכרון מורי שהדריכני בשבילי הספרות האהובה
על לבו:

"למראשותיך כרמל וים למרגלותיך
בשיחות המולדת כרמל ישעשעך
וים כחול ישיר לך שירת המרחקים".